

Pokyn děkana č. 2/2025

Pokyny a doporučení pro využívání AI na FŽP ČZU

V současném akademickém prostředí se stále častěji setkáváme s pokročilými nástroji využívajícími umělou inteligenci (AI). Ta se postupně stává běžnou součástí studia, výzkumu i profesního života. Je proto důležité stanovit si zásady a pokyny, které je třeba dodržovat pro její účinné a odpovědné používání.

1) Zásady používání AI v akademickém prostředí

- I. **Transparentnost.** Miru využívání AI definuje student spolu s vyučujícím nebo definuje vyučující. Respektujte proto, pokud vám vyučující využití nástrojů AI pro daný úkol nedoporučí. Stejně jako u citace literatury a použitého software je každý povinen ve své práci uvést použité nástroje AI, a to konkrétní produkt a účel použití.
- II. **Odpovědnost a kritické zhodnocení výstupů AI.** Odpovědnost za obsah generovaný AI nese vždy autor práce, ve které jsou výstupy uvedeny. Výstupy AI mohou být chybné, zavádějící, založené na stereotypch, nebo diskriminační. AI může snadno generovat texty, které vypadají věrohodně, ale nemusí být založeny na reálných datech nebo zdrojích (tzv. halucinace). Pokud takové texty zahrnete do své práce, stáváte se jejich autory.
- III. **Bezpečnost.** Před použitím AI si vždy ověřte zásady ochrany osobních údajů dané platformy. Nikdy neposkytujte AI nástrojům osobní údaje a citlivé informace, které jsou neveřejné a nesmějí se dostat k neoprávněným osobám. Podobně neposkytujte AI nástroji informace, které by obsahovaly duševní vlastnictví univerzity. Vysoká obezřetnost je třeba zejména při používání nástrojů vyvinutých a spravovaných subjekty, které podléhají jurisdikci států s omezenou akademickou svobodou, neboť mohou představovat zvýšené riziko shora uvedeného

2) Úrovně použití AI

Povolená míra využití AI se může v jednotlivých předmětech lišit v závislosti na rozhodnutí pedagogů. Níže uvádíme pět stupňů použití AI, které se odlišují podle úrovně zapojení AI do tvůrčího procesu, přičemž „vyšší“ stupeň automaticky nezahrnuje způsoby použití AI povolené v předchozích stupních.

1	Žádné AI	Úkol je prováděn zcela bez asistence AI. Tato úroveň zajišťuje, že studenti spoléhají výhradně na své znalosti, porozumění a dovednosti.
2	AI asistované generování nápadů a struktury	AI lze v rámci úkolu použít k brainstormingu, tvorbě struktur (např. osnovy práce nebo myšlenkových map) a generování nápadů pro zlepšení práce.
3	AI asistovaná editace	AI lze použít ke zlepšení srozumitelnosti nebo kvality studentem vytvořené práce s cílem vylepšit finální výstup (např. překlad, jazyková korektura, úprava stylistiky). Nicméně AI nesmí být využita k vytvoření zcela nového obsahu.
4	Vypracování částí úkolu pomocí AI, a evaluace člověkem	AI je použita k vypracování určitých částí úkolu, přičemž studenti musí obsah vytvořený AI kriticky okomentovat nebo upravit. Tato úroveň vyžaduje konstruktivní práci s AI a hodnocení jejího výstupu. Může se například jednat o sepsání abstraktu či vytvoření bibliografie.
5	Plná AI	AI je použita jako „kopilot“ k vyřešení úkolu, což umožňuje spolupráci s AI a podporuje kreativitu. AI můžete využívat v celém průběhu řešení úkolu a volně kombinovat obsah vytvořený AI s vaším vlastním obsahem. Nicméně stále musíte specifikovat, jak byla AI využita.

3) Použití AI při psaní závěrečných prací

Veškeré úkony spojené se zpracováním závěrečné práce, ať už se jedná o jazykové korektury, ladění programového kódu, vyhledávání relevantních zdrojů, nebo shrnutí článků, při kterých autor využije AI, vyžadují jeho zvýšenou pozornost. AI může urychlit proces vyhledávání relevantních zdrojů na základě klíčových slov nebo tématu a umí také analyzovat a shrnout texty. Nicméně, při takovém využití AI je nutné vždy ověřovat správnost informací a dohledávat původní zdroje. Stejně tak je nutné, aby autor zkontroloval správnou funkčnost programového kódu. Velmi opatrné musí být také použití AI pro interpretaci výsledků. Interpretace dat musí vycházet z autorova kritického myšlení. AI může sloužit jako doplňující nástroj pro identifikaci vzorců v datech, které by mohly být jinak obtížně odhalitelné, ale finální interpretace musí vycházet také z odborného úsudku autora.

Zvlášť opatrné musí být použití AI nástrojů pro formulaci hypotéz a výzkumných otázek, neboť, pomineme-li zjevné nedokonalosti AI v tomto směru, jde o klíčovou dovednost, kterou by si měl student osvojit a rozvíjet jako součást svého kritického myšlení. Stejně tak opatrné musí být použití nástrojů AI pro automatické psaní textu jakýchkoliv částí práce. Takové využití může,

bez řádného ověření a citování, snadno vést k neetickému jednání. AI nesmí nahrazovat autorskou práci studenta při vytváření odborného obsahu závěrečné práce.

Mezi rutinní využití AI při zpracování závěrečné práce typicky patří: jazykové korektury, stylistické úpravy, návrhy osnovy, zlepšení srozumitelnosti textu; vysvětlování algoritmů; a pomoc s návrhem vizuálních prezentací dat. I tady však platí, že se autor musí mít na pozoru a vše bedlivě kontrolovat.

V neposlední řadě si uživatelé musí být vědomi, že všechny dotazy a požadavky zadané do AI nástrojů jsou přístupné provozovateli služby mimo univerzitu. Používáním AI nástrojů sdílíte s jejich poskytovateli různé informace, včetně těch citlivé povahy. Při práci s jednotlivými AI aplikacemi postupujte s maximální opatrností. Před použitím AI si vždy ověřte zásady ochrany osobních údajů dané platformy. Nikdy neposkytujte AI nástrojům osobní údaje a citlivé informace, které jsou neveřejné a nesmějí se dostat k neoprávněným osobám. Podobně neposkytujte AI nástroji informace, které by obsahovaly duševní vlastnictví univerzity. Vysoká obezřetnost je třeba zejména při používání nástrojů vyvinutých a spravovaných subjekty, které podléhají jurisdikci států s omezenou akademickou svobodou, neboť mohou představovat zvýšené riziko shora uvedeného.

Použití nástrojů AI, například pro jazykové a stylistické úpravy, je autor povinen uvést v samostatné kapitole následující za seznamem literatury. Pokud jsou AI nástroje použity i v rámci metodického zpracování práce, musí být podrobně specifikovány přímo v metodice konkrétních studií.

3

Obecná pravidla pro použití AI při zpracování bakalářských a diplomových prací, kterými se studenti musí řídit, jsou specifikována ve Směrnici rektora 5/2019 ve znění novely 2/2024 (článek 6).

Tento pokyn vstupuje v platnost dnem 7. 5. 2025.

prof. RNDr. Michael Komárek, Ph.D.
děkan FŽP ČZU v Praze